

בעזרה שיתית, שנת תש"פ לפ"ק
פרשת וילך | אבות פרק ה'
- גליון תצ"ב -

צאת השבת	הדה"נ	בני ברק
7:34	6:00	
7:37	5:45	י-ם
7:35	5:54	אלעד
7:37	5:46	ביתר
7:36	6:02	ק"ג

נדברה נא

בס"ד | יו"ל ע"י קהל עדת חסידי נדבורנה בארה"ק | קרית נדבורנה

באור פני מלך

פנינים יקרים ואמרות טהורות, מלוקטים מדב"ק של כ"ק אדמו"ר הקוה"ט זיע"א

אף לאחר התשובה מיראה יש עניין ועבודה לשוב פעם נוספת תשובה מאהבה, ואז מהפכים הזדונויות לזכויות

בגמ' (יומא פו) **"ת"ר עבירות שהתודה עליהם יוה"כ זה, לא יתוודה עליהם יוה"כ אחר, ואם שנה בהם צריך להתוודות יוה"כ אחר. ואם לא שנה, וחזר והתודה עליהן, עליו הכתוב אומר ככלב שב על קיאו כסיל שונה באילותו. רבי אליעזר בן יעקב אומר כ"ש שהוא משובח"**.

ויש לבאר דעתו של רבי אליעזר בן יעקב, מה מקום יש אכן לחזור ולהתוודות, אחר שהתודה עליהם ביוה"כ שעבר עליו ולא שנה בינתיים בחטאו.

ובפשטות נראה לומר, כי האדם הזה אשר למרות שכבר התוודה על חטאו ביוה"כ, ועיצומו של יום כיפר עליו, ומני אז לא הוסיף לחטוא, ועכ"ז הריהו חוזר ומתודה ביוה"כ האחר, הרי מוכח מתוך מעשיו כי לבו שבור בקרבו והריהו בעיניו כחוטא ופושע ואינו מסיר פשעו מנגד עיניו וחסאתו נגדו תמיד, ואשר על כן הוא חוזר להתוודות אף שכבר בלי ספק נמחל לו העוון ההוא. ובגין שברון לבו זה, הרי הוא משובח לדברי רבבי.

אמנם יש לבאר עוד, דהנה רוב השבים ביוה"כ, תשובתם היא מיראה, ובתשובה מיראה זדונויות נעשים לו כשגגות (יומא לו). וי"ל שלכך החוזר ומתודה עליהם הרי זה משובח, כי מה שהתוודה ראשונה היה מתוך היראה ובזה נעשו לו זדונויות לשגגות, ועתה הוא שב ומתוודה עליהם שנית כי רוצה לשוב עליהם מאהבה, זהו משובח ורצוי וזוכה שיתהפכו לו לזכויות.

המלאכים הנבראים מהמצוות נחרדים לקראת יום הדין, שמא יתגלה שאינם עשויים בשלימות.

ומלאכים יחפזון וחיל ורעדה יאחזון ויאמרו הנה יום הדין לפקוד על צבא מרום בדין כי לא יזכו בעיניך בדין

(בפיט' ונתנה תוקף' לימים נוראים).

ולכאורה תמוה, מפני מה זוחלים המלאכים ורועדים מאימת יום הדין, הלא אין בהם חטאים כלל ואף בחירה לא ניתנה להם, ומקיימים הם את רצון השי"ת בשלימות, ורעדה זו למה להם.

ונראה לבאר בהקדים מה שאומרים בתפילת ר"ה (זכרונות - מוסף דר"ה) **"אתה זוכר מעשה עולם וכו' כי זכר כל היצור לפניך בא וכו' מחשבות אדם ותחבולותיו ויצרי מעללי איש"**. ולכאורה יש להבין למה מזכירים

בזה עניין המחשבה הרעה, והלא קיימא לן שמחשבה רעה אינה מצטרפת למעשה. אלא נראה שאין הכוונה על מחשבת חטא, כי אם על מחשבות שמחשב האדם בעת עשותו אחת מן המצוות, אם כל כוונתו לכבוד שמים בלתי לה' לבדו, או כבוד עצמו הוא דורש ועסוק הוא בנגיעות ופניות אישיות. כי כאשר מקיים האדם מצוה בדחור"ר לשם שמים, אזי מצוה שלימה היא זו, שיש בה גם מעשה וגם מחשבה, ועולה היא לפני כסא הכבוד ופועלת פעולתה, משא"כ, כאשר רק מעשיו לשמים אך מחשבתו נתונה לכבוד עצמו, אזי אין המצוה שלימה, וזאת זוכר הקב"ה, וסוקר ובוחן ביום הדין מצוות שקיים האדם בכל ימות השנה, אם שלימים הם או פגומים ח"ו.

והנה מכל מעשה מצוה שהאדם עושה נברא מלאך טוב, ואיתא בספה"ק שכאשר האדם מקיים מצוה בדור"ר לשם שמים, גם המלאך נברא בשלימות, אך כאשר מעשה המצוה פגום ע"י מחשבות שאינם לכבוד שמים, אף המלאך אינו שלם. והשתא שפיר מובן מדוע 'מלאכים יחפזון וחיל ורעדה יאחזון ויאמרו הנה יום הדין לפקוד על צבא מקום בדין כי לא יזכו בעיניך בדין', דהמלאכים זוחלים ורועדים, כיון שהקב"ה פוקד כל יצוריו ביום הדין, וסוקר בסקירה אחת כל מחשבות בני האדם שחשבו בשעה שלמדו התפללו או עשו איזה מצוה, אחרת וכאשר יראה מעשיהם שאינם בשלימות מחמת שפגמו במחשבותם, אזי יבחין אף בפגם המלאכים שנבראו ממצוות אלו, ומזאת חוששים הם.

יה"ר מלפני השי"ת שנזכה לאור באור התשובה ובאור קדושת השבת, והשי"ת יערה עלינו רוח טהרה ממרום שנזכה לשוב בתשובה שלימה אליו, כפי שהנביא קורא ואומר (הושע יד, ב) **"שובה ישראל עד ה' אלוקיך"**, וכבר ביארנו כמה פעמים שהרמז בזה 'עד' ה' אלוקיך מלשון עדות, כלומר שעיקר התשובה היא שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לסורו, כדברי הרמב"ם בהלכות תשובה (בפ"ב מה' תשובה ה"ב) שזוהי מדרגת התשובה הראויה. ויה"ר שתתמלא עיקר בקשתינו, שנזכה לשמחה השלימה בבנין בית מקדשנו ותפארתינו בב"א.

בין כסה לעשור

מ"ח שעות של אור חלפו על המוני חסידים בצילא קדישא, ומטענים חדשים של רוממות נאגרו באסמיהם של אנשי מעשה בימי ראש השנה הנעלים להם זכינו. עתה מושלים בכיפה עשרת ימי התשובה המרטיטים, והמחשבות נתונות בחרדת קודש ליום הכיפורים שלפנינו.

הלבבות מלאים משפע ההתעוררות שהושפעה ממרומים בימי הממלכה, מהתפילות הלוהטות והרהורי התשובה העמוקים, מהקבלות הנחרצות וההחלטות האיתנות. אבל דווקא לעת כזאת מלמדים רבותינו שיש להיזהר מליפול לשאונות. מצוי לפעמים שלאחר שאדם עושה כברת דרך במעלה הרה, הוא טועה לחשוב שכבר התקדם די ומעתה יכול הוא לנוח. לכן מזרזים הספה"ק שלא לטעות בכך אלא לזכור שעבודה רבה עוד לפנינו.

הרה"ק רבי מרדכי מלעכוביטש זי"ע הקשה פעם על מאמרי חז"ל "רשעים מלאים חרטה", ו"ריקנים שבך מלאים מצוות כרימון" (סנהדרין ל"ז), שאם כן הרי הם צדיקים ולמה נקראים בכאלה כינויי גנאי? אלא ביאר, יש בהם אכן חרטות וגם מצוות, אך דא עקא שהם 'מלאים'... הם מרגישים מהר מדי שכבר התמלאו די הצורך ושוב לא מתאמצים. ועל כגון זה מזרזים רבותינו בעבודת עשרת ימי התשובה, שדווקא לאחר ראש-השנה מרומים יש להיזהר שלא להסתפק בכך אלא להמשיך ביתר שאת.

והרי מצוות תשובה אין לה שיעור. צא ולמד שבכל שנה ביום הכיפורים מתוודים וחוזרים בתשובה על חטאים שכבר עברו עליהם שנים ארוכות, וכבר שבו עליהם בתשובה לא אחת ולא שתיים. מפני שאין גבול למידת התשובה שצריך לשוב, וכמו שאמר דוד המלך ע"ה "וחטאתי נגדי תמיד" אף לאחר התשובה.

הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע כותב בליקוטי שושנה על אותם ש'מסיימים מהר' את עבודת התשובה שלהם, בזה הלשון:

"יש בני אדם הנותנין לב להתחרט על עוונתם... וכשהם יושבים עצמם ללמוד אומרים שכבר נתכפר להם בזה הכל, ותיכף נתגבר כח יצרם בקרבם עד שכמעט שחושבים אין כמוהם בלימוד ובמעשים טובים, אף על פי שקודם הלימוד ידעו בבירור גדול עיוונתם, וכעת הם מתוקנים כיון שכבר למדו... מה לעשות להם עוד, ותהי עונותם על עצמותם!

"אבל האיש הנלבב - הוא רואה תמיד שפלותו, אפילו בעת התורה והמצוה, ואדרבה הוא נותן לב יותר לשוב מעבירות שבידו באומרו בלבו איך עברתי על דברים מתוקים מדבש ונופת כו' כאלו יצאו מפי אלוקים חיים, וכל מה שלומד הוא יותר קטן בעיני עצמו". עכ"ל.

ואף רבינו הדבר חיים זי"ע אמר פעם בתוכחת מגולה לסגל תלמידיו, כי ישנם אנשים נשואי פנים שעשו תשובה כלשהי, ומיד הם 'מחלו לעצמם' ונעשו שיינע אידך... אבל אינם יודעים שהחטאים עודם על פניהם וטרם השלימו את מלאכתם...

ובכן נלך מחיל אל חיל, ונמשיך את התעוררות הגדולה לאורך זמן ולעומק הלבבות.

דברי אלוקים חיים

אמרות קודש ופנינים יקרים, מלוקטים ממשנתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א

השפעת יום הכיפורים הקדוש הבא לקראתנו מתחילה משבת קודש זו

דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב. (ישעיה נ"ה ו')

חז"ל הקדושים דורשים בגמרא (ר"ה י"ח) פסוק זה על עשרת ימי תשובה, בעיצומם אנו עומדים, וכפי שכותב הרמב"ם בהלכות תשובה (פ"ב ה"ו ו'): "אע"פ שהתשובה והצעקה יפה לעולם, בעשרה הימים שבין ראש השנה ויום הכיפורים היא יפה ביותר ומתקבלת מיד, שנאמר דרשו ה' בהמצאו". פירוש הדברים, שבימים אלה הקב"ה כביכול ממציא עצמו אל האדם, כלשון הכתוב "בהמצאו", וזהו זמן מוכשר ביותר, כאשר כביכול הוא "קרוב" אל האדם, ומוטל אף עלינו מצדנו לבורא עולם, ע"י תורה תפילה מצוות ומעש"ט.

והמשילו זאת בספה"ק למלך בשר ודם, אשר בזמן שהוא יושב בבית מלכותו הוא מסובב במשרתים רבים שאינם מניחים לבוא אל המלך, כי אם רק ליחיד סגולה ולצורך גדול מאד וכיו"ב. לא כן כאשר המלך בשדה, והוא לבדו בלא רוב המשרתים הסמוכים אליו, בזמן כזה בקל יוכל כל אחד לגשת אל המלך ולדבר את אשר על נפשו. כן הוא העניין בימים מסוגלים אלו, שהמלך המרומם היושב על כסא מלכותו, כביכול יוצא לשדה וממציא עצמו אל האדם, ונהיה קרוב לכל אחד ואחד כדי להקל על השבים שיוכלו לשוב ולהתקרב אליו.

ובשב"ק הנקרא "שבת תשובה", יש חשיבות גדולה עוד יותר ויותר לעבודת התשובה, כי איתא בזה"ק "כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליא", שכל ימי השבוע הבעל"ט יונקים חיותם מן השבת שקודם להם. אי"כ בכוח שבת זו להשפיע תשובה לכל השבוע, ולכך אכן נקראת "שבת תשובה" - שממנו שואבים הכוח של התשובה.

ומעלת יוהכ"פ הקדוש הבעל"ט, אי אפשר לתאר כלל כוחה הרב. בגמרא איתא (יומא כ.) "שטן ביומא דכיפור לית ליה רשותא לאסטוני, ממאי, אמר רבי בר חמא השטן בגימטריא תלת מאה ושיתין וארבעה הוי, תלת מאה ושיתין וארבע יומי אית ליה רשותא לאסטוני, ביומא דכיפורים לית ליה רשותא לאסטוני". ומן ראוי להביא בזה את לשון החינוך במצוה קפ"ה "עבודת יום הכיפורים" וז"ל, "משרשי המצוה, שהיה מחסד הא-ל על בריותיו לקבוע להן יום אחד בשנה לכפרה על החטאים עם התשובה שישבו, שאילו יתקבצו עונות הבריות שנה שנה, תתמלא אתם לסוף שנתיים או שלש או יותר ויתחייב העולם כליה. על כן ראה בחכמתו ברוך הוא לקיים העולם לקבוע יום אחד בשנה לכפרת חטאים לשבים, ומתחילת בריאת העולם ייעדו וקדשו לכך, ואחר שיעד הא-ל ברוך הוא אותו היום לכפרה, נתקדש היום וקיבל כוח הזכות מאתו יתעלה, עד שהוא מסייע בכפרה, וזהו אומרם ז"ל בהרבה מקומות 'יום הכיפורים מכפר', כלומר שיש כוח ליום בעצמו בכפרה בעבירות קלות, עכ"ל.

הרי לנו מזה גודל קדושת היום מחד, ואהבת הבוית"ש אלינו מאידך, עד כמה הוא רוצה וחפץ בתשובתו של ישראל, עד שייחד להם יום מיוחד לכך, ומקל על האדם שלא יצטרך להתקרב אליו ממרחקים אלא כביכול הקב"ה מתקרב אליו. וביותר הגדיל חסדו עמו, עד שאם השב עושה תשובה מאהבה הרי זדונות נעשים לו כזכיות, כמפורש בגמ' (יומא פ"ג), ויש בכוח להמתיק הדינין בשרשן ולהסיר המסכים המבדילים שנעשו ע"י העבירות.

וחסדו גדול עלינו, שהוא ית' נותן בידנו ההזדמנות לתקן אף הימים הראשונים ולהפכם לטובה, כמו שאנו אומרים הפסוק בסליחות "השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם", אשר המשמעות הרמוזה בו שיש בכוח התשובה לתת התחדשות אפילו לימים עצמם, שכולם יתחדשו ויהיו לטובה מרוצים לפניו. וזה ע"י תשובה מאהבה שאז זדונות נעשין לו כזכיות.

ואשר על כן זהו הזמן להיטהר במעשה ובמחשבה, כלשון הכתוב (ישעיה א') "הרחצו הזכו הסירו רוע מעלליכם", וצריכין לזכור מה שאמרו חז"ל "הבא ליטהר מסייעין אותו", וכן נמי אמרו על מלחמת האדם עם יצרו שאילו הקב"ה עוזרו אינו יכול לו. א"כ כשזוכה האדם ועושה תשובה, אות הוא לאהבת ה' אותו שהוא עוזר לו ומסייע בידו. ובדואי שהבוית"ש העומד ומצפה לתשובת עמו, מסייע לכל אלו השבים בתשובה לפניו ומקבל נחת רוח מזה.

ובכן יעזור השי"ת שנזכה לעשות תשובה שלימה באמת ובאהבה ולתקן כל אחד חלקו, ותשובתנו תהיה בדרגה הגבוהה שזדונות נעשין כזכיות, עד שנהיה ככריה חדשה ממש, כלשון הרמב"ם (הל' תשובה פ"ז ה"ח) "אמש היה זה שנאו לפני המקום משוקץ ומרוחק ותועבה, והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד".

תורת אבות

אמרות טהורות מצדיקי הדורות על פרשת השבוע

מי זה יצטדק

הקהילו אלי את כל זקני שבטיכם וגו' ואעידה בם את השמים ואת הארץ.

(ל"א כ"ח)

משה רבינו הרועה הנאמן שביקש כל ימיו את טובת ישראל, רצה להליץ יושר על עמו לפני הקב"ה, לכך העיד בהם את השמיים והארץ. כי ידע האי רעיא מהימנא שהשמים והארץ יודעים שלא ניתן לצאת ידי חובה כלפי הקל הגדול והנורא, כמו שנאמר (איוב ט"ו ט"ו) "הן בקדושי לא יאמין ושמיים לא זכו בעיניו", לכך העיד בהם את השמיים והארץ, כדי שאם חלילה תהיה תביעה כלפי ישראל על מיעוט מעשיהם, יעידו הם שהרי אי אפשר בשום אופן שבעולם לצאת ידי חובה כלפי שמיא, ולכן ראויים הם למחילה.

זה מרומז במה שאמרו חז"ל (ר"ה י"ז): "מלמד שנתעטף הקב"ה כש"ץ והראה לו משה סדר תפלה, אמר לו כל זמן שישאל חוטאין יעשו לפני כסדר הזה (י"ג מידות) ואני מוחל להם". ש"ץ בגימטריה 'שמים', ורמז לו הקב"ה שזבה יש לו להתעטף וללמד זכות על ישראל ולומר הי"ג מידות של רחמים, מתוך התנצלות זו שהרי אי אפשר להצטדק לפניו ית', ואז ימחול להם בטובו הגדול ויעביר פשעיהם.

(זרע קודש)

הוי רץ למשנה

עיון בנושא שבועי מתוך הלימוד היומי במסגרת "משנת הקהילה"

פרשת וילך - שבת שובה 11 מסכת יבמות טב - כהן גדול

ש"ץ שסרה, האם ימנו את אחיו תחתיו?

כינוס ועד בית הכנסת במושב 'אחיטוב' היה רווי פָּאָב, הש"ץ הקבוע לימים נוראים נסחף בזרם מ"י הטכנולוגיה הקלוקלת, ונפסל מלמשש כש"ץ. ועל הפרק עמדה ההכרעה אם להיענות לתחנית אמו האלמנה, למנות את אחיו הצדיק, ולא תקופח חזקת המשפחה...

ש"ץ דוגמאות של פסולי חיתון, שנינו. ובניהן (יבמות ט/א-ב): "יש נשים אסורות לאלו לבגליהן ולאילו לבימיהן, כגון כהן גדול ששָׁאָא את האלמנה, ויש לו אַח כהן גדול..." (שאסור לייבמה).

ולהבין, היתכן שני כהנים גדולים בעת ועונה אחת? ועוד אחים? הרי התפקיד הרם הינו ייחודי לאדם אחד בלבד!!

אָלוּמַת אור ששולח התוס' יו"ט למשנה במסכת מגילה (ט/א) חושפת מציאות שכזו. כגון שאירע פסול או חולי ככהן גדול, ומינו הסגן תחתיו, עד שוב הראשון לאיתנו ולעבודתו, ויפרוש הסגן, שיקרא מעתה 'כהן שֶׁעָבַר'. להורות שנותר בו דין 'כהן גדול' על כנו, ושניהם מזהרים על האלמנה (רע"ב).

ובאמת כן מצינו לצדקנית 'קמחית' המופלגת במידת הצניעות של "כָּל כְּבוֹדָהּ בַּת מְלֶךְ פְּנִימָה" (תהלים מה/יד), וזכתה ל"שבעה בנימ, וכולן שימשו בכהונה גדולה", שבגדיהם "ממִּשְׁפָּצוֹת זָהָב לְבוֹשָׁה". (יומא מז/א, רש"י ע"פ ירושלמי)

הכיצד?! ביום הכיפורים נאלץ בנה רבי ישמעאל (הכה"ג) לצאת ממקום המקדש "משום שלום מלכות", לקבל פני מלך גוי שביקר בירושלים. ובמהלך השיחה ניתזה 'צִינוּרָא שֶׁל רֹקֵץ' מהגוי על בגד הכה"ג וטמאתו. [גוי דינו כ'ב', ורוקו מטמא ב'מִשְׁאָא]. ונכנס שֶׁשָׁב אֶחָיו ושימש תחתיו בכהונה גדולה. "וראתה קמחית אמן של האחים, שני כהנים גדולים מבניה ביום אחד" (יומא סם).

ואולי יבואר בפשיטות:

"כהן גדול עברין שֶׁשָׁאָא בעבירה אֶת האלמנה, נדחה מעבודה ומופקע ממצוות הכהונה. וממילא נכנס אחיו הכשר לכהן תחתיו.

והטעם: ממצות 'נְקַדְשֵׁתוּ' למדין אנו לקדשו "על כרחו, שאם לא רצה לגרש, הלקחו ויסרוהו עד שיגרש" (רש"י, ויקרא כא/ח). והוא ששינוי (יבמות ט/ג) 'וכופין אותו להוציא', ללמדך "דכל עוד שלא יגרש, אינו מקודש בקדושתו של אהרן...", אלא הרי הוא כחלל לכל דבריו, כל זמן שעודה עמו" (רא"ם סימן נט, חת"ס ו/יב). וראה שו"ע (או"ח קכח/מ) שלא ישא כפיו, ואין נוהגין בו קדושה, אפילו לקרות בתורה ראשון...'

ובאם כנים הדברים, מצינו אסמכתא שאח שסרה אין קונסים לכל אָחָיו, בהפקעת זכויות המשפחה וחזקתיה. (ראה אבני נזר או"ח ל'ב. פסקי תשובות נג/ו).

בין פסח לעשור השללכנו רע שאזר...

בימי התשובה מתעצמת ביתר שאת ועוז התחניה היומיומית 'וכפה אֶת יָצְרָנוּ לְהִשְׁתַּעֲבָד לָךְ'. ותקבל משנה תוקף מההלכה ששינוי (א/ט) 'וכופין אותו להוציא', ביטוי המאפשר לבית הדין שימוש באמצעי איכפה... וכפסק הרמב"ם (גירושין ב/כ) "מכין אותו עד שיאמר... רוצה אני".

בהטעימו: "זה שאינו רוצה לגרש, מאחר שהוא רוצה להיות מישראל, רוצה הוא לעשות כל המצות ולהתרחק מן העבירות, ויצרו הוא שתקפו, וכיון שהוכה עד שתשש יצרו, ואמר 'רוצה אני', כבר גרש לרצונו".

כי באמת 'גלוי וידוע לפניך שרצונו לעשות רצונך, ומי מעכב שאור שבעיסה...' (ברכות יז/א. פרי צדיק וילך/ח).

ארפא משובתם

שמה של העיר מעזריטש, שהייתה אלמונית כמעט בשנים שלפני הפצעת אור החסידות, החל להיות מורגל בפי הבריות מיום שהמגיד החל להנהיג בה את חצרו, והדרכים המוליכות אליה נעשו שוקקי חיים מהמון אדם שחפצו לפקוד את חצר הקודש ולראות את תואר פני המגיד הגדול.

אחד מאותם באים ממרחקים לראות את המגיד ולשמוע מתורתו, היה יהודי נכבד מהעיר ווילנא. לא חסיד היה, אך לנוכח השמועות הנערצות המתהלכות אודות קדושתו של המגיד, החליט לבוא ולראות בעצמו. בהגיעו נכנס פנימה אל חדרו של הצדיק, ולאחר שהתברך בברכת שלום אמר לרבי כי בא לבקר לשם ביקור גרידא, שכן רצונו לראות את פניו ולשמוע מאמרותיו. אין לו כל בקשה מיוחדת, אינו נוצר לישועה כלשהי כרבים אחרים הבאים הנה, אלא כל רצונו רק לראות ולהיראות...

הצדיק האיר לו פנים בלבביות, ואז פתח ואמר לו את הדברים הבאים:

תדע, שכאשר רופא בא לרפא בן אדם, הלא הרפואות הן המרפאות אלא המלאך הלווה לכל רופא בעת שהולך אל החולה, הוא המביא את הרפואה משמיים".

הצדיק השתתה קמעא, והוסיף:

וככל שהרופא גדול ומומחה יותר, כך המלאך גדול יותר, ואל הרופא הגדול ביותר, הוא רופא האיש של המלך, נלווה המלאך רפאל בעצמו!..."

סתם הצדיק ולא פירש, והאיש נותר עומד נבוך ומשתאה. מה עניין רופאים ורפואות לכאן? לא הצליח להבין. אמנם לא נותר לו זמן רב להרהוריו, שכן מיד נכנס הבא אחריו, והוא מצא עצמו יוצא החוצה אפוף תמיהה.

שב האיש לביתו, ודבר הביקור הפלאי בחצר הרבי נדחק אל פאתי זכרונו.

יום אחד בשבוע מתפילה בבית הכנסת חש חולשה, ועלה לנוח על יצועו. השעות שחלפו לא היטיבו עמו, ועד שהעריב היום כבר היו פניו חיוורות כסיד, וטובי הרופאים שבעיר רכונים על מיטתו. הסתבר כי מחלה קשה תקפה אותו, רחמנא ליצלן, ומצבו התדרדר במהירות. ניסו לייצבו באמצעים שונים, להשקותו שיקויים ולמשוח סממנים, אך נשימתו שהלכה והכבידה העידה שהאמצעים לא נושאים פרי. בבוקר הגיע רופא בכיר יותר, שבני המשפחה הנכבדה הצליחו להזעיקו בדי מאמץ וממון, אך גם הלה יצא כעבור שעות אחדות בפנים שמוטות.

ימים אחדים תלה האיש בין חיים למוות, בעוד בני המשפחה מרעשים עולמות בשבילו ועושים כל שלא ידם לסייע ולהציל. ואז הגיעה אליהם הידיעה החשובה, כי מלך פרוסיה הגדול נכנס זה עתה לביקור בעיר, בלוויית כל הפמליה המלכותית. הידיעה לכשעצמה לא היה בה כדי לעניין את המשפחה אף בימים כתיקונם, לא כל שכן עתה כאשר אביהם מוטל על ערש דווי. אולם ההכרה שנצנצה בהם לפתע, כי אם המלך הגיע, משמע שגם רופאו האיש בא, גרם לכל חושיהם להידרך. עוד באותו היום יצאו אחדים מראשי הקהילה מלווים בבני המשפחה, ולאחר מסע שתדלנות

הצליחו לפגוש את הרופא פנים בפנים. ידעו כי הרופא יהודי, וקיוו שלמרות ריחוקו מכל שמץ תורה ומצוות, תתעורר בו מידת הרחמנות והוא יואיל לבוא לבקר את מיטת אביהם.

ואכן, הרופא נענה לבקשה, והבטיח לסור עוד באותו היום לראות את החולה בביתו.

כאשר הגיע הרופא הגדול, מיד פילסו לו כל הנוכחים את הדרך בהדרת כבוד, והוא ניגש ללא שהיות לראות את החולה. אולם כאשר אך הביט בפניו,

מיד הסב פניו לאחור וקרא ברוגז לניצבים עליו:

"וכי מה חשבתם, שאני מחיה מתים?! בשביל מה קראתם לי?..."

ומדי דברו ביקש לצאת כלעומת שבא, אלא שברגע האחרון, בעומדו על מפתן החדר סובב שוב את ראשו וזרק מבט אחרון בפני החולה. ארשת הפתעה ניכרה לפתע בפני הרופא, הוא שמט את התיק מיידו והתקרב אל המיטה בזהירות. הביט ממושכות בפנים החיוורות, מישש פה ולחץ שם, ולאחר סדרת בדיקות מלוות בהמהומים, נטל כסא והתיישב

אז נדברו

פרקי חיים והליכות קודש מכ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זצוקללה"ה

ראו הליכותיך

פרשת "וילך משה וידבר". בשנה שעברה, בשוה"ט שבשבת שובה, עמד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בדברות קודשו על כך שהכתוב לא מבאר להיכן הלך משה, רק נאמר סתם וילך. וביאר עפ"י דברי הרמב"ם בהלכות יסודי התורה (פ"ב ה"ב) המלמד מהי הדרך לזכות לאהבת הבורא - "בשעה שיתבונן האדם במעשיו ובראויו הנפלאים הגדולים ויראה מהם חכמתו שאין לה ערך ולא קץ, מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע השם הגדול".

ולאור דברים אלו פירש, שבני ישראל התבוננו וראו הליכותיו בקודש של משה רבינו בכל מעשיו בבואו ובלכתו, ובכך השיגו כיצד יש להם לנהוג בעבודת הבורא. לפיכך לא נאמר להיכן הלך, כי באמת לא חשוב להיכן הלך, אלא עצם ההליכה, היינו "ההליכות" והמנהגים, הם היו העיקר והלימוד לישראל. הוי אומר "וילך משה וידבר", הליכותיו של משה דיברו בעד עצמם אל כל ישראל.

ואל דבריו אלו הסמיך מרן אדמו"ר שליט"א את העובדה הבאה, וז"ל:

"וכעין שהיה עובדא אצל רבינו אאמו"ר ז"ע, שהגיע אצלו אדם אחד מהמון העם, והיה מאריך עמו שעה ארוכה בהזדרכות ישר ודרכי עבודה בפרטות. וכאשר ראה אחד מהנוכחים במקום את כל האריכות שמסר עצמו לאותו אדם אשר לא מאנ"ש, נתקנא בו למה זכה הוא לקירוב גדול שכזה, מה שרבים וטובים מבני הקהילה אינם זוכים לו מחמת קוצר הזמן וכובד המלאכה. ולפי שהקושיה הציקה לו, לא התאפק ונכנס אחרי לכתו של האיש בקובלנה אל אאמו"ר, וטען 'למה נגרע', למה אנו החסידים איננו זוכים גם כן לשהות לפני ולפנים שעה ארוכה שכזו, כמו אורח פלוני.

"השיבו אאמו"ר ז"ע בענוות קודש ובסבר פנים יפות, הלא תבין בני, אתם החסידים הרי מצויים כל העת סביבי ורואים אותי בבואי ובצאתי, בבית המדרש ובעת השולחנות, וממילא אין אני צריך להאריך עמכם יתר על המידה, כי על ידי שאתם רואים התנהגותי ומעשיי אתם לומדים דברים הרבה וזה מועיל לכם יותר משמיעת כל מיני שיחות ודברים. אבל זה האיש הרי בא מרחוק ואינו מצוי אצלנו כלל, ואנו הרי רוצים להשפיע עליו לטובה, אין לנו ברירה אלא 'זוך אפ געבן' (להתמסר) עמו זמן ממושך, כולי האי ואולי נצליח להשפיע עליו מעט כדי שיעשו הדברים פרי ושורש בנפשו". ע"כ.

דומה שמעשה זה משקף עד לאחת את סדר עבודתו של רבינו ז"ע, כאשר מחד השתוקק להשפיע על כל אחד מהבאים בצלו קורטוב של התעלות וערכים נעלים, ומאידך כלכל את מעשיו באופן כזה שמכל ראייה ניתן היה ללמוד לימוד גדול ולרומם את הנפש על במתי החסידות והעבודה.

ובפרט בימים נעלים אלה שבהם אנו עומדים, זכרונו ימים מקדם ונפשו עלינו תהמה למראה הכהן הגדול שהיה עומד ומתחטא ביראה עילאה ככהן גדול משרת, והקול קול יעקב חוצב לבבות אבן ומפיל מחיצות של ברזל. אכן, די היה לראות את הליכתו וחפזונו בימים אלה, אם בסדר "תשליך" ואם במנהג כפרות; אם בנסיעות בשנים קדמוניות למערת המכפלה ואם בסתם יציאה לתפילת מנחה וערבית, כדי להבין עד לעומק הנפש שאין אלה ימים גרילים כלל ועיקר, אלא ימים של 'זוחלים ורועדים' בהם הכל אומר תשובה וחשבון הנפש.

"וילך משה וידבר", אלו היו אמנם רק הליכות, אבל הן דיברו בעד עצמן כמו ששום דיבור לא יכול היה לבטא...

לצד החולה. רגעים אחדים שתק, ואז נשא את עיניו לבני המשפחה המתוחים, ואמר להם: אני רואה כאן דבר מעניין, תוך רגעים ספורים מעת שבאתי חל שינוי במצבו הרפואי, וזה פותח לנו פתח לנסות בכל זאת תרופה כלשהי. "הא לכם מרשם זה", הושיט להם נייר קטן עליו שרבת משהו תוך כדי דיבור, "ורוצו לרוקח שיכין לכם מה שכתוב כאן".

אחד הנוכחים נטל את המרשם, ורץ מיד לבית המרקחת.

אלא שלפתע נמתחה ארשת הפתעה חזקה יותר על פניו של הרופא, והוא הסתכל בעיניים פעורות בפני החולה, מביט ולא מאמין... מיד פקד על האנשים להחזיר את השליח, שכן חל שיפור נוסף כמצב החולה ויש להתאים לו אפוא תרופה אחרת. שב השליח והוצא העט, נרשם המרשם וניתן בידי, והלה יצא שוב.

והנה, שוב קורה הפלא. הרופא מביט מוכה הלם, מצווה להחזיר את השליח ורושם תרופה חדשה. "מצבו של החולה הוטב שוב", הוא מסביר לבני המשפחה הדנהמים, "ההתרופה הרשומה שוב לא תתאים לו".

קיצורו של דבר, המרוץ הלך ושוב חזר על עצמו עד ארבעה פעמים, כשבסופו של דבר פקח החולה את עיניו והתיישב על המיטה, וביקש בקולו לא להביא שום תרופה!

"אתה מביין?" הסביר החולה המתאושש לרופא הדגול שישב והאזין בפנים קפואות, "הרבי אמר לי שלא התרופות מרפאות, אלא המלאך מרפא. יש לך מלווה גדול, הלא הוא המלאך רפאל בעצמו! ולמה לי תרופות?"

בתום השיחה הארוכה שהותירה אותו אפוף מחשבות, הוציא הרופא פיסת נייר ורשם עליה את שמו של העיר בה מתגורר צדיק הפלאים "מעזריטש". הצדיק שידוע עתידות וגולה נסתרות. הוא חיבי לבקר בביתו בהזדמנות ולראותו במו עיניו. מעולם לא שמע כזאת, ופלא כזה לא אירע לו מעודו.

יצא הרופא ושב לפמליית המלוכה, אך פניו לא היו לו עוד. מאז אותו מעשה החלו הרהורים ממלאים את לבו, והם לא נתנו לו מנוח. מבלי להבין למה ומדוע, חש כי הוא נמשך בכוחות עלומים על הצדיק שבמעזריטש, וככל שניסה להשכיח את הדבר מלבו על עלתה בידי. משראה שאין לדבר סוף, פנה אל המלך וביקש את רשותו לצאת למסע, והמלך האדיב התיר לו לעשות זאת.

נטל עמו סוס אביר, ויצא לדרך. וככל שנסע והתקרב אל מעזריטש, כך הלכו רגשותיו וגעו, ואש קודש ליחכה את נפשו מבפנים. בהגיעו אל העיר דרש אחר בית הצדיק, ובא ונכנס פנימה ללא שהיות. בהיכנסו אל החדר ראה את המגיד הקדוש יושב על מטתו, ורגלו חולנית ותבושה כולה. שכן המגיד סבל מצעירותו בחולי הרגליים, ושנים ארוכות התיישר בהם. למראה פני הצדיק קרסו כל חומות האבן שסגרו עליו, והוא פרץ בקריאה נרגשת:

רבי, אני ארפא את רגליך ואתה תרפא את נשמתך! - - -

ומאותו יום ואילך לא זהה ידו של הדוקטור רבי אהרן הצדיק מתחת ידי המגיד, והוא נעשה בעל תשובה גמור עד שגדולי דורו חרדו מפניו והזכירו את שמו בהלל והערצה.

שונה הלכות

מדור לשינוני הלכות ופסקי דינים

מנהגי עשי"ת

תשליך

א. נוהגין לומר סדר "תשליך" ליד הנהר או ים, וכמה טעמים נאמרו בכך, א. לעורר זכות עקידת יצחק, שכשהלך אברהם אע"ה לשחוט את יצחק בנו עשה השטן נהר שיפריעו מלילך, וכנס במים עד שהגיעו לצווארו והתפלל "הושיעה כי באו מים עד נפש", וזכות מסירות נפשו של אברהם אע"ה תעמוד לימינו בדין. ב. שהדג כשנאחז במצודה [חכה] זועק לה, כך אנו שמשולים לדגים יוצאים לשפת הנהר להזכירנו שבשעה שאנו נמצאים במצודת הדין נזעק לה' ומתוך כך נהרהר בתשובה (מטה משה). ג. דגים אין להם עפעפיים ומתוך כך עיניהם פתוחות תמיד, רמז לכך שלא ינום ולא יישן שומר ישראל מלהגן על בני ישראל (אליה רבה).

ב. ברמ"א (סי' תקפ"ג סעיף ב') כתב שהמנהג לומר תשליך בר"ה, אמנם כיון שבמקומות רבים מאריכין בתפילת ראש השנה ואי אפשר להספיק לומר גם תשליך לכך נהגו צדיקים רבים לדחות את אמירת תשליך לעשי"ת ובחרו ביום אמירת סליחות - י"ג מידות משום שבתשליך אומרים פסוקי מי קל כמוך המרמז ל"ג מידות (שער יששכר). ובשער יששכר (מאמר שובה ישראל) מביא מקור למנהג לומר תשליך בעשי"ת ממה שמובא בספר שמונה שערים שמהר"ח ויטאל זיע"א דרש לפני אמירת התשליך וראו צפרדע באה מולו וזרקו עליה אבנים שתלך משם ומקול צפצוף הצפרדע פתח מהרח"ו את עיניו וראה את המעשה ואמר שהיתה זו נשמה שבאה לשמוע את דברי תורתו כדי להגיע לתיקונה, ע"כ, ואם היה התשליך בר"ה איך זרקו אבנים על הצפרדעים והרי האבנים מוקצה הן אלא ע"כ שאמר תשליך בעשי"ת, ובשם הרה"ק הדברי יואל זצ"ל נאמר שיש לדחות ראייה זו דאולי זרקו האבנים ע"י רגליהם או שהיו בידיהם אבנים מוכנות מערב החג נגד נחשים ועקרבים בדרך לתשליך מחוץ לעיר.

ג. טוב לומר תשליך במקום שיש בו דגים חיים לסימן שלא ישלוט בנו עין הרע ונפרה ונרבה כדגים (מג"א בשם מטה משה) ומשום הטעמים הנ"ל [בסעי' א' טעם ב' וג'].

ד. טוב שתהיה אמירת התשליך מחוץ לעיר (משנ"ב סי' תקפ"ג ס"ק ח').

ה. מי שיש קושי בידו להגיע סמוך לנהר מחוץ לעיר, יכול לעלות למקום גבוה המשקיף על פני הים/נהר ולומר משם תשליך (ספ' חבר בן חיים לתלמיד החתם סופר שכך נהג רבו).

ו. במקומות שאין מעיינות וים, אומרים סדר תשליך ליד בורות מקוה מים המחוברים לקרקע (כך נוהגין בירושת"ו - כף החיים).

ז. דעת הגריש"א זצ"ל שאין לעשות תשליך על אקווריום, כיון שצריך שיהיו המים מחוברים לקרקע, מאידך דעת הגר"ח ק"ש שליט"א שאקווריום מספיק לאמירת תשליך (סדר תשליך ומנהגיו).

ח. נוהגים לנער הבגדים בשעת אמירת תשליך לרמז שיתנערו מאיתנו הקליפות שנאחזו בנו כשם שאנו מנערים הבגדים, ולרמז לעצמינו להשליך ולנער חטאינו ולחקור ולחפש את הדרך מהיום והלאה שנהיה נקיים מכל חטא (מט"א).

ט. בכף החיים כתב שיש לנער את הבגד העליון, וע"פ כתבי האריז"ל (סידור ר' שבת) יש לנער את בגד הציצית דוקא, וכן נהג רבינו זצוק"ל (הליכות עולם).

י. יש לנער את הבגד כשאומר את המילה "ותשליך" דוקא (ליקוטי מהר"ח בשם סידור ר' שבת) ורבינו זיע"א היה מנער כנפי הציצית בכל פעם שחזר ואמר "ותשליך במצולות ים וגו'".

לעילוי נשמת
הרב בנימין מאיר בן לוי צבי ז"ל
נלב"ע ז' תשרי תשס"ז
נתרם ע"י בנו
הרה"ח לוי צבי פוריים הי"ו
זכות הפצת מעיינות החסידות
תעמוד לטובת הנשמה

לעילוי נשמת
מרת אסתר בהרה"ח יו"ט ליפא ע"ה
נלב"ע ט' תשרי תש"ס
נתרם ע"י בנה
הרה"ח יו"ט ליפא אונגר הי"ו
זכות הפצת מעיינות החסידות
תעמוד לטובת הנשמה

כפרות

יא. האריז"ל היה מקפיד לעשות מנהג הכפרות על תרנגול דוקא. יב. כל עשרת ימי תשובה הם זמן ראוי למנהג הכפרות, והזמן המובחר ביותר הינו עריוכ"פ (משנ"ב סי' תר"ה סק"ב) אך כיון שאין באפשרות שכולם יעשו כפרות בעיוכ"פ מפני העומס על השוחטים לכך נוהגים לערוך כפרות בשאר ימי עשי"ת, ויש מי שכתב שראוי לבחור ביום אמירת סליחות י"ג מידות שהוא יום סגולה והתעוררות רחמים ורצון שבו נחנך בהימ"ק הראשון בימי שלמה המלך ומסוגל לתשובה ותפילה (דרך פיקודך).

יג. כששוחט בעריוכ"פ יש הסוברים שעדיף לשחוט לאחר תפילת שחרית ויש שמעדיפים לפנות בוקר קודם עלות השחר (ערוה"ש).

יד. אפשר לקחת כפרה אחת לכמה בני אדם מעיקר הדין, אך האריז"ל היה מקפיד לקחת כפרה אחת לכל אדם מאנשי ביתו (שער הכוונות).

טו. כשלוקח תרנגול אחד עבור כמה בנ"א אין אומר "נפש תחת נפש".

טז. אין לקנות כפרות מכספי מעשר, ומי שדחוק מאוד יכול לשלם תרנגול אחד מכספו והשאר מכספי מעשר כיון שמעיקר הדין אפשר לצאת בתרנגול אחד (באה"ט - והגה"ח ר' שמחה רבינוביץ שליט"א).

יז. יש להחזיק את התרנגול ביד ימין בשעת אמירת זה חליפתי (יעב"ץ).

יח. איטר יד, ספק הדבר באיזה יד עדיף שיטול התרנגול (קונטרס איש איטר - הגר"ח קניבסקי שליט"א).

יט. כשמסבב כפרה לאחרים, עדיף שיקדים לעשות כפרות לעצמו ורק לאחר מ"כ יעשה לאחרים "שיבא זכאי ויכפר על החייב" (סידור השל"ה).

כ. נוהג לעשות כפרות בכל שנה בתרנגול ורוצה לשנות ממנהגו ולעשות כפרות על כסף או דג, יעשה התרת נדרים (אורחות רבינו).

כא. נעשה הכפרה טריפה ע"י השחיטה יש לעשות שוב כפרות, אבל אם נשחט התרנגול כדן אלא שנמצא בבדיקה שלאחר השחיטה שתרנגול זה טריפה נחלקו הפוסקים האם צריך לחזור ולעשות שוב כפרות (בא"א בוטשאטש כתב שיצא והשדי חמד בשם תורת אביגדור כתב שלא יצא יד"ח).

כב. עדיף לקחת תרנגול לבן על דרך שנאמר "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג

ילבינו" אבל אסור להתאמץ ולחזור דוקא אחרי תרנגול לבן שהרי זה מדרכי האמורי ובחפשו להדר אחר קיום מנהג יכול ח"ו להכשל באיסור דאורייתא (משנ"ב שם סק"ד).

כג. איש שעשה כפרות בתרנגולת ואשה בתרנגול יצאו ידי חובתם ואינם צריכים לעשות שוב כפרות (אשל אברהם בוטשאטש).

מחלקת חינוך ופיקוד
מחלקת חינוך ופיקוד

ב"ד

"ותשליך במצולות ים כל חטאתם"

אמירת תשליך ברוב עם
בראשות כ"ק מו"ר אדמו"ר שליט"א
תקיים ביום ב' - י"ג מידות
בפארק פ'נת החי' - רמת אלחנן
לאחר תפילת מנחה

■

תפילת מנחה
בראשות כ"ק מו"ר אדמו"ר שליט"א
בשעה 4:30

בברכת
גמר חתימה טובה